

Nr 215.

Av herr **Sederholm** och herr **Svensson, Martin**, med förslag till lag om barnavårdsförbund.

1924 års barnavårdslag har ställt primärkommunerna inför stora uppgifter. I huvudsak kan man säga, att dessa krav mötts med villighet och intresse, men det är alldeles uppenbart, att barnavårdens särskilda organ, barnavårdsnämnderna, mången gång, framför allt i de små kommunerna, ställas inför avgöranden, som de knappast äga möjlighet att lösa på egen hand på tillfredsställande sätt, vare sig socialt eller ekonomiskt. Såsom stöd för barnavårdsnämnderna ha därför under de senare åren inom alla län inrättats barnavårdsförbund, vilka vunnit stark anslutning från barnavårdsnämndernas sida och framför allt anlitas av landsbygdkommunernas barnavårdsnämnder. Hos barnavårdsförbunden äro anställda s. k. barnavårdsombud, vilka tillhandagå nämnderna med upplysningar och råd i barnavårdsfrågor samt hjälpa dem med anvisning på och tillsynen över fosterhem, där omhändertagna barn kunna utackorderas på barnavårdsnämndernas ansvar.

Barnavårdsombuden äro kvinnliga i regel med särskild utbildning. Kostnaderna för deras avlöning, resor och expeditioner bestridas i huvudsak medelst bidrag från allmänna barnhuset med betydande belopp, enligt beräkning uppgående för år 1934 till omkring 380,000 kronor. Från arvsfonden har hittills medel till driftkostnader icke ansetts böra lämnas men väl engångsbidrag. Avgifterna från kommuner och enskilda medlemmar uppgå till obetydliga belopp.

Trots den nytta, barnavårdsförbunden redan kunnat uträtta, lida de dock av den svagheten, att de äro helt beroende av frivillig anslutning och att deras ekonomi vilar så gott som uteslutande på allmänna barnhuset. Även planläggningen av barnhem av olika slag efter behovet inom ett eller flera län skulle vinna, om förbundens organisation hade större fasthet.

Med utgångspunkt från dessa synpunkter ha organisationssakkunniga enhälligt föreslagit lagbestämmelser med syfte att göra barnavårdsförbunden obligatoriska inom varje län samt lagfästa barnavårdsnämndernas anslutning till förbundet och skyldighet för varje förbund att anställa barnavårdsombud.

Beträffande yttrandena över förslaget hänvisas till Kungl. Maj:ts proposition nr 3 bilaga A sid. 75 och följande. Oaktat den betydande anslutning, förslaget vunnit i dessa yttranden, har förslaget icke upptagits i propositionen.

Enligt vår uppfattning är barnavårdsförbundet numera ett så gott som oundgängligt led i barnavårdens organisation. De ha utan nämnvärda kostnader för kommunerna fyllt uppgiften att vara ett stöd för barnavårdsnämnderna, framför allt deras ordförande. De ha lämnat dem råd och anvisningar

och biträtt dem vid tillsynen. Hade barnavårdsförbunden icke funnits, kan det ifrågasättas, om det icke varit nödvändigt att utvidga den statliga kontrollen över barnavårdsnämndernas verksamhet. Barnavårdsförbunden utgöra i stället en slags självhjälp för barnavårdsnämnderna, som framför allt kommit de svagare bland dem till godo.

Barnavårdsförbundens frivilliga karaktär har emellertid medfört bestämda olägenheter. Det har varit svårt för förbunden att skaffa barnavårdsombuden tillfredsställande arvoden och än mera att sörja för deras pensionering. Då liknande platser hos de större städernas barnavårdsnämnder erbjuda sig, har det därför för ombuden varit fördelaktigare att övergå till sådana tjänster, vilket inneburit en förlust för barnavårdsförbunden och särskilt för landsbyggdernas kommuner, som framför allt använda sig av deras verksamhet.

En tydlig ojämnhet i avseende på tillgång på barnhem av olika typer föreligger mellan olika barnavårdsförbunds områden. Det synes också vara mindre lyckligt, att det för förbunden nödvändiga ekonomiska stödet skall utmätas icke efter de lokala erfarenheterna av förbundens verksamhet utan av allmänna barnhusets direktion, som visserligen på ett aldeles oersättligt vis varit förbunden till stöd, men som dock knappast i längden kan uppbära en så viktig gren av barnavården.

I något av yttrandena har ifrågasatts, att barnavårdsförbundens verksamhet skulle helt överföras till landstingen. Därmed synes emellertid en ändring i själva grunderna för barnavårdens organisation komma att inträda, i det att ansvaret för barnavården därmed torde komma att överflyttas till landstinget från de primärkommunala organen. Däremot synes det som om det skulle bli väsentligt lättare att erhålla det jämförelsevis obetydliga ekonomiska stöd från landstingens sida, som förbunden kunna behöva, om de bli en av lagen erkänd institution.

På grund av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte för sin del besluta att antaga bifogade förslag till lag om barnavårdsförbund.

Stockholm den 23 januari 1936.

G. Sederholm.

M. Svensson.

Lag om barnavårdsförbund.

1 §.

För varje län skall finnas ett barnavårdsförbund med uppgift att inom länet stödja det arbete, som enligt barnavårdslagen den 6 juni 1924 åligger länets barnavårdsnämnder. Därvid har förbundet i främsta rummet att söka anskaffa lämpliga fosterhem samt att sörja för vårdplatser för barn, som behöva omhändertagas huvudsakligen för tillfällig vård och observation, för ensamstående mödrar med späda barn och för svårfostrade barn.

Alla barnavårdsnämnder i ett län skola vara medlemmar av barnavårdsförbundet för länet.

Om flertalet barnavårdsnämnder inom vartdera av två län så besluta, skall för dessa län anordnas gemensamt barnavårdsförbund.

2 §.

Därest landsting, stadsfullmäktige i stad, som ej deltagar i landsting, eller allmänna barnhuset lämna bidrag till förbundets verksamhet, äro jämväl dessa berättigade till medlemskap i förbundet.

Enskilda för barnavården intresserade personer och institutioner inom länet, vilka önska stödja förbundets verksamhet, skola ock kunna vinna medlemskap mot erläggande av årsavgift.

3 §.

Barnavårdsförbund skall antaga stadgar för sin verksamhet, vilka för att vara gällande skola stadsfästas av Konungens befallningshavande.

För förvaltning av förbundets angelägenheter skall finnas en styrelse. Därest landsting, stadsfullmäktige eller allmänna barnhuset med stöd av 2 § första stycket inträtt i förbundet, skola de äga utse var sin ledamot i styrelsen.

Till fullgörande av sina uppgifter skall förbundet anställa ett eller flera barnavårdsombud.

